

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Expedita Juris Divini, Natvralis, Et Ecclesiastici Moralis Expositio

Tamburini, Tommaso

Coloniæ Agrippinæ, 1665

Redimendi Censum. parag. 6.

urn:nbn:de:hbz:466:1-40132

addi ad securitatem Emptoris, puto, rationabiliter latam esse à Domino Rege Nostro Pragmaticam, idest legem infra ponendam, quæ, ut compensatio fieret ad æqualitatem tot pactorum, quæ contra Venditorem apponi solent, sancivit, ne census emerentur in posterum amplius ad rationem decem pro centum, sed, ad summum, ad rationem quinque pro centum; nam sic compensat Emptor illa onera, quæ imponit Venditori census. Non est igitur acquiescendum aliquibus, qui ajunt, injustam fuisse hanc Pragmaticam, seu hanc legem ex eo, quia putavit Regem habuisse respectum ad proprium interesse, quo multas Censuum pensiones solvebat Regnicolis ad rationem decem pro centum: Non est, inquam, acquiescendum, quia, quicquid sit de intentione interna Regis (quæ tamen bona in dubio semper est præsumenda) cum lex sit justa ex objecto, ut vidimus, non potest reprobari, ut injusta ex quocunque affectu Regis interno, ut, si Rex ferat legem, qua damnandi sint fures ad Titremes, non propterea ea lex est injusta, & repellenda, quia ipse ex odio peccaminoso velit, suorum bonorum subreptores cruciare. Sed de Justitia hujus Pragmaticæ iterum dicetur infra.

§. IV.

Pactum, ut, non soluta pensione, res cadat in commissum.

1. SOLET aliquando addi pactum, ut, si Censuarius pensionem non solvat intra duos, vel tres annos, res Censui subjecta cadat in commissum, idest, incurrat pœnam, ut dicta res fiat Emptoris Census. Id nè licitum est?

Dico positis tribus conditionibus esse licitum, & quia, iis positis, ex nulla parte apparet, in justitia, seclusa semper lege in contrarium.

3. Prima conditio est, ut culpa sua Venditor Censuum pensionem non solverit, cum tamen potuerit. Secunda, ut pœna proportionetur culpæ; Unde non potest pro exigua pensione non soluta cadere in commissum prædium multi valoris, sed, judicio prudentis, æqualitas decernatur. Tertia, ut pro onere talis pacti, quod subit Venditor, augea-

Tamburinus de Sacramentis.

tur pretium, vel diminuatür pensio modo jam dicto §. 3.

3. His conditionibus positis, non possunt esse nobis contrarii multi, qui cum Bonac. d. d. Bonacim. ided id esse licitum, negant, quia pœna debet de contrac. esse moderata, & culpæ proportionata; cum d. 3. qu. 4. enim nos proportionem dictam requiramus, p. un. n. 39 hi Doctores contra nos nequaquam sunt. Vide, quæ dicam c. 5. à n. 14.

§. V.

Pactum de rescindendo contractu.

1. DICO, in contractu censuali licitè esse pos-
le, abstrahendo à contraria lege, appo-
ni pactum, ut si per duos, vel tres annos cen-
suarius pensionem non solverit, cogatur, seu
teneatur restituere Emptori pretium totum,
& rescindere contractum. Probatur facile ex
dictis. In hoc autem pacto rectè notat Medina,
f non oportere, augeri pretium ab Emp-
tore, qui hoc pactum requirit. Ratio, puto
est, quia de jure naturæ sit, ut des mihi meum
pretium, si servare non vis obligationem sol-
vendi id, quod ego, per illud pretium, emo.
Quædam circa hoc peculiariter pro nostro
Siciliæ Regno dicentur paulo inferius finem.
cap. 6.

§. VI.

Pactum redimendi Censum totum simul.

1. IN Censu redimibili solet adjici pactum,
ut is redimi à Censuario nequeat per
partes, sed in totum. Emisti v. g. à me, pre-
tio centum aureorum, Censum annum redi-
mibilem quinque aureorum, cum pacto,
ut non possim ita redimere, ut dando tibi
quingenta, diminuam Censum, sed, si ve-
lim redimere, debeam reddere centum; qua
integra solutione facta, integer Census, &
totus extinguatur.

2. Dico Primo, ex natura rei ejusmodi
pactum esse licitum. Ratio est, quia, sicuti
alias res emptas cum pacto retrovenditio-
nis, non potest Venditor eas redimere per
partes; id enim esset in damnum Emptoris
quia Emptor partiali illa pecunia non po-
terit uti ad emendas res majoris valoris,
quas fortè veller emere, & quia per partes
reddita

XXX

reddita

reddita facile consumitur, &c. Ita in casu Censu, &c.

a Nav. in comment. de Vsur. n. 78. 3. Non approbo *a* Navarrum dicentem in hoc pacto: ut illud sit licitum, debere pretium Censu augeri: non approbo, inquam, quia hoc pactum est imbitum in ipso contractu Emptionis, ut scilicet, qui velit eandem rem, quam vendidit, redimere, totum pretium offerat, sicut totum obtulit, qui emit.

b Lopez l. 1. de contr. c. 59 Garfia. de contr. c. 28. contra Bannes, alioque. 4. Rectè autem Lopez *b*, alique norant, Censum posse emi cum ejusmodi pacto, etiam post Bullam Pii V. quia Pius id nunquam prohibuit. Illud tamen fateor, si alicubi sit legitima consuetudo, vel lex Municipalis, ut redimatur per partes, esse servandam si non appareat clarè injusta, quia leges, & consuetudines justæ semper sunt observandæ.

c Lessius l. 2. c. 22. n. 73. Mol. l. c. 6. Denique ex ratione hujus primi dicti inferri facile potest, etiam si pactum redimendi totum simul non præcesserit; tamen totum simul; & non per partes esse ex se Censum redimendum, quia, ut dictum est, id postulat ipsa natura retrovenditionis.

d Nav. in comment. de Vsur. n. 101. Summa Cor. 2. p. trac. de Cens. n. 13. Cr. 16. Montalin. in lucerna anima c. 18. §. 6. n. 14. e Montal. l. c. f Less. l. 2. c. 22. dub. 8. 6. Dico Secundo, posse nihilominus poni pactum, ut possit redimi per partes, & id solum declaraverit Martinus, & Callistus, dum contractus Censu continentem hoc pactum approbaverunt; non enim reprobant, si hoc non contineret. Ratio est, quia non apparet, undè id sit illicitum, cum sit in favorem Venditoris, cui rationabile est favore, ut potè, qui subeat onus solvendi pensionem quotannis.

7. Multi Doctores *d* putant absolutè posse Censum redimi per partes notabiles, ut per medietatem, per tertiam, per quartam, &c. non autem per partes minimas, & quidem Romæ sic fieri dicit Montalinus, *e* Sed certè id, si ita est, confirmat, quod modo diximus, servandam esse legitimam consuetudinem.

§. VII.

Pactum de redimendo cum eadem Moneta.

1. Quoad pactum de redimendo cum eadem, vel cum diversa moneta, nihil occurrit dicendum præter id, quod latè docet Lessius, *f* nimirum per se, & abstrahendo ab ali-

quo lucro cessante, non licere, si afferre eandem, vel diversam sit novam gravamè, quod aliundè non recompenferur, quia satis est Venditori, si justa, & æquivalenti moneta retrovendat.

2. Quod si gravamen aliundè compense- tur, vel sit æquale periculum, quod crescat, vel decrescat valor moneta, tunc licere etiam in terminis Bullæ Pii V. quia est novus contractus sortis, mihi dubium non est, legique potest Delugo. *g* Addit *h* Bonac. Censum ex *g* Delugo ringui posse, etiam aliis rebus, quibus tamen *d. 1. 2. de Censuista* contentus sit, loco pecuniæ; idque *Just. sicut* etiam post Bullam Pii V. quia Pontifex, esto *11.* voluerit numeratam pecuniam in constitu- *h* Bonac. tione Censu, de qua tamen re inferius *d. c. 2. de cam, tamen in constitutione id solum voluit. 3. op. 4. p. se, non in extinctione, tenendum est. Atque *11. n. 4. 1. h*æc de ejusmodi pactis ex natura ipsorum *li. 7. de c. 11. citis. Videamus nunc, an adsint aliqua leges 2. in contrarium.**

CAPUT V.

De Constitutionibus Pontificiis circa Censuum creationem.

Quinque Pontificum Bullæ, qui de hac re disposuerunt, sunt hic præcognoscendæ.

MARTINUS V. & CALLISTUS III.

Primo enim Martinus V. & secundo, non multo post, idem, quod Martinus, approbavit Callistus III. per Constitutiones, quæ habentur in titulo de Emptione, & Venditione inter Extravagantes. Sed, quia hi Pontifices non requirunt eas condiciones in suis Bullis appositæ & ad Justitiam Censu, sed solum declarant, Censu cum illis conditionibus creatos, esse licitos, ut sentit Mol. *i* (quicquid dicat *Mol. d. Navarr. k*) ideo de his non est, cur fufius sit *2. 389. Tit. 1. cap. 46. sine. k* Novus *comment.*

NICOLAUS V.

2. Tertio, Nicolaus V. anno 1452. ad pe- *de Vsur. titionem Alphonfi Primi Regis utriusque Si- n. 72. cilia* edidit circa constitutionem Censuum in illis Regnis Bullam requirentem quatuor condiciones, sed de hac Bulla latè mox, ut potè